

Pienten lukioiden kansainvälistyminen

Silja Europa

20.4.2018

Maarit Niskanen, Laura Mäki, NEST-keskus

NEST-KESKUS / NEST CENTRE / ЦЕНТР «NEST»
Network for Global Excellence
in Upper Secondary Education and Training

Nest pähkinäkuoressa

- Taustalla Euroopan sosiaalirahaston osarahoittama hanke, jonka toiminta vakiintui itäsuomalaisen lukioiden kansainvälisyyskeskukseksi 2018 alkaen
- NEST-keskus edistää itäsuomalaisen lukioiden kansainvälistymistä
- Mukana 33 lukiota neljästä maakunnasta (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo, Etelä-Karjala)
- Mukana isoja ja pieniä lukioita, jotka sijaitsevat kaupunkikeskuksissa tai maaseutumaisissa kuntakeskuksissa
- Toimintaa hallinnoi Kuopion kaupunki
- Toiminnan painopisteitä hankelukioissamme:
 - Tiedotamme aktiivisesti kansainvälisen toiminnan ja hankerahoituksen mahdollisuuksista
 - Autamme ideoimaan hankkeita ja laatimaan hankesuunnitelmia sekä hakemaan rahoitusta
 - Kansainvälistymisen ohella edistämme myös lukioiden yrittäjäyyskasvatusta ja työelämäyhteistyötä

Rahoitushakujen tuloksista

- NEST-keskus auttaa, valmentaa ja sparraa
- Kullekin lukiolle räätälöityjä palveluja
- Mm. Erasmus+ (KA1, KA2, kontaktiseminaarit, valmistelevat vierailut), Nordplus Junior, Leader, Nordic-Baltic Mobility Programme for Public Administration, Kanada-Alberta – ohjelma, OPH:n kv-rahoitus, Matka-avustukset nuorten kulttuuriryhmien esiintymismatkoihin ulkomaille 2016 (OKM/Etelä-Suomen AVI), H2020, Cultura-säätiö, NORDBUK, Karelia CBC –ohjelma, Euroscola, Suomen kulttuurirahasto/maakuntarahastot, Hallå
- Kahden ja puolen vuoden aikana yli 50 hyväksyttyä hakemusta, joiden kokonaisbudjetti on lähes 3,5 miljoonaa euroa

N E S

Ministeri Grahn-Laasonen: Neljä konkreettista tavoitetta

Koulutuksen kansainvälisyyttä voidaan Grahn-Laasonen mukaan edistää ainakin neljän konkreettisen tavoitteen kautta:

- 1) Kielten oppimista tulisi monipuolistaa ja vieraan kielen oppimisen tulee tulevaisuudessa alkaa jo nykyistä aikaisemmin
- 2) Jokaiseen korkeakoulututkintoon tulisi sisällyttää kansainvälisyysjakso, joko vaihtona ulkomailla tai oppilaitoksen kansainvälisten yhteyksien kautta kotimaassa.
- 3) Lisäksi Grahn-Laasonen lisäisi opiskelijavaihdon ja leirikoulujen mahdollisuuksia lukiolaisille, ammattiin opiskeleville ja jo peruskoululaisille huolehtien siitä, että mahdollisuudet avautuvat jokaiselle nuoren ulottuville perheen varallisuudesta riippumatta.
- 4) Neljänneksi tulisi vahvistaa opettajankoulutuksen kansainvälisyyttä ja panostaa opettajien kansainväliseen liikkuvuuteen ja kansainvälisen kokemuksen kartuttamisen mahdollisuuksiin.

"Hallitus on päättänyt käynnistää lukiouudistuksen. Tulevaisuuden lukiossa jokaisen lukiolaisen polkuun tulee kuulua kansainvälisyyttä muodossa tai toisessa."

Lähde: http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/opetusministeri-haluaa-kouluihin-lisaa-kansainvalisytta (julkaistu 3.6.2017)

Koulujen kansainvälisyyden tasot ja osallistujien määrät

Hiilijalanjälki (pyramidi käänteisenä)

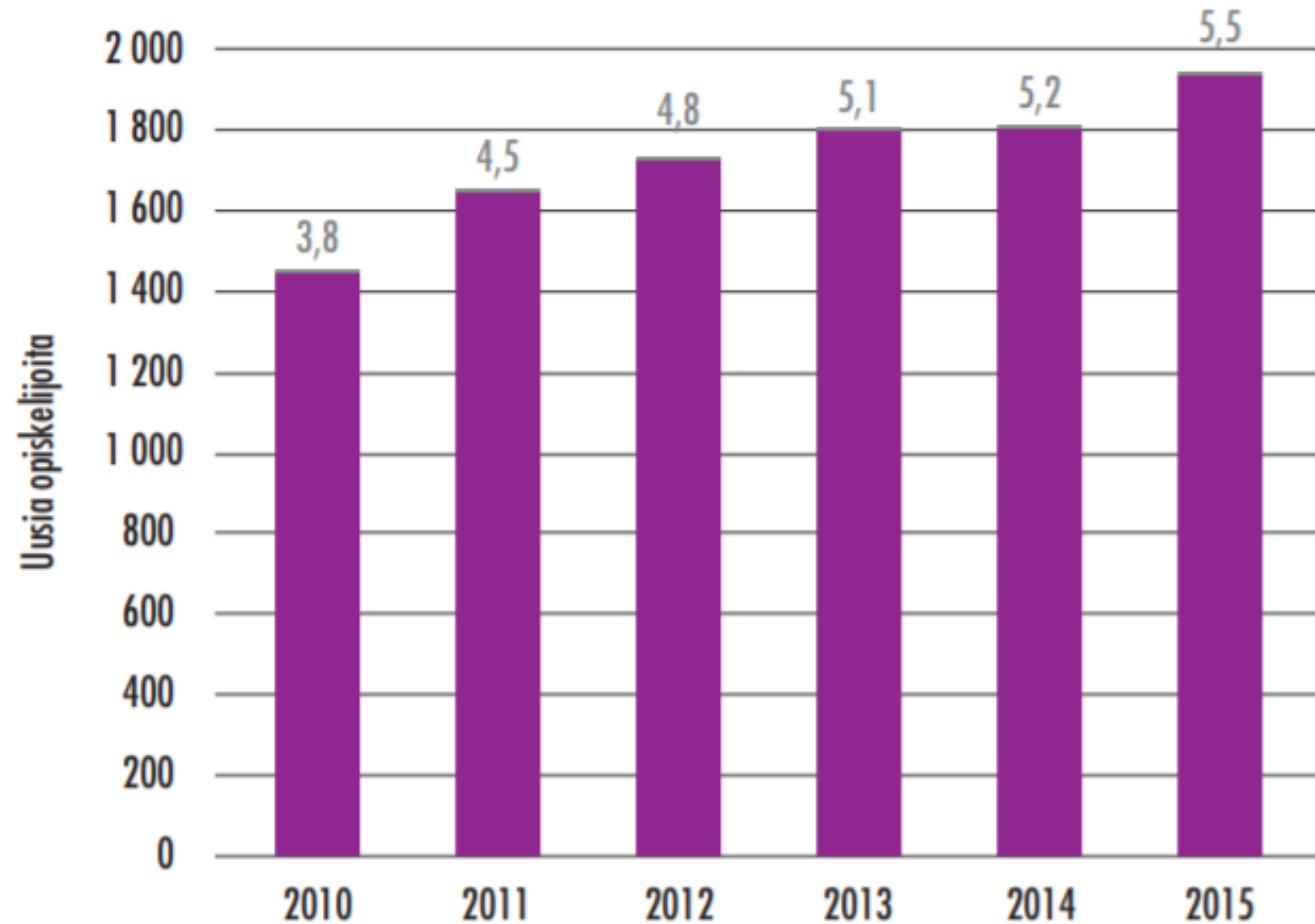

Tasapuoliset kansainvälistymisen edellytykset?

- Kansainväliset liikkuvuusjaksot
 - 70 prosentilla lukioista oli lukuvuonna 2016–2017 ulkomaanjaksoja
 - 34 prosenttia oli lähettänyt ja 41 prosenttia vastaanottanut vaihto-opiskelijoita
 - Yhdestä lukioista lähti keskimäärin 11 ja sinne tuli 6 vaihto-opiskelijaa
 - Ulkomaanjaksolle lähti joka yhdeksäs lukiolainen eli 11 prosenttia kaikista lukioiden opiskelijoista
 - Miten tämä toteutuu pienissä lukiossa?
- Resurssien riittävyys
- Kotikansainvälistymisen lähtökohdat

NEST

Kuvio 4.1. Uusien vieraskielisten lukio-opiskelijoiden määrä ja osuus (%) kaikista uusista opiskelijoista vuosina 2010–2015

Lähde: Opetushallitus 2018

NEST

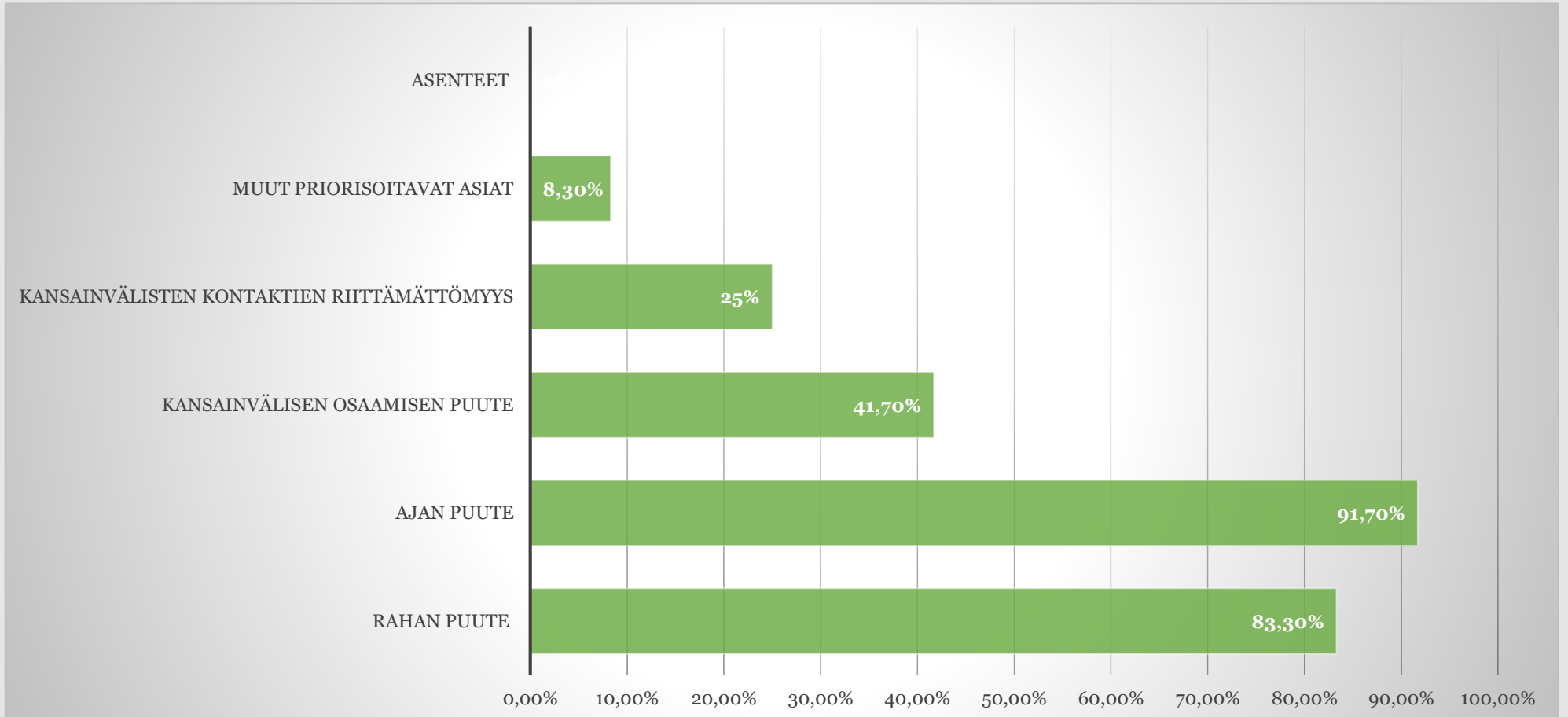

Nuorten lukiokoulu-
tuksen
vieraskielisten
uusien opiskelijoiden
määrä ja osuus
uusista opiskelijoista
maakunnittain 2010-
2015

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Lukion maakunta	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus
Uusimaa	566	5,20 %	671	6,30 %	710	6,80 %	781	7,50 %	849	8,30 %	882	8,40 %
Varsinais-Suomi	101	3,60 %	122	4,50 %	130	4,80 %	122	4,60 %	126	4,80 %	132	5,00 %
Satakunta	18	1,40 %	16	1,20 %	14	1,10 %	22	1,80 %	17	1,40 %	22	1,70 %
Kanta-Häme	22	2,30 %	11	1,20 %	11	1,20 %	18	2,00 %	16	1,70 %	19	2,10 %
Pirkanmaa	88	3,00 %	92	3,20 %	85	3,10 %	90	3,20 %	83	2,90 %	118	4,10 %
Päijät-Häme	25	2,10 %	29	2,60 %	25	2,20 %	38	3,60 %	40	3,40 %	46	4,00 %
Kymenlaakso	30	3,00 %	28	2,90 %	33	3,80 %	37	4,50 %	46	4,90 %	42	4,60 %
Etelä-Karjala	18	2,60 %	22	3,30 %	20	2,90 %	16	2,40 %	33	5,30 %	18	2,90 %
Etelä-Savo	7	0,80 %	14	1,60 %	15	1,80 %	11	1,40 %	17	2,30 %	18	2,50 %
Pohjois-Savo	15	0,90 %	22	1,50 %	16	1,10 %	16	1,20 %	16	1,20 %	29	2,10 %
Pohjois-Karjala	30	3,20 %	16	1,70 %	23	2,60 %	29	3,30 %	32	3,80 %	21	2,40 %
Keski-Suomi	19	1,30 %	25	1,60 %	42	2,60 %	40	2,40 %	23	1,50 %	43	2,90 %
Etelä-Pohjanmaa	12	1,00 %	12	1,00 %	15	1,30 %	13	1,10 %	12	1,10 %	14	1,20 %
Pohjanmaa	43	3,90 %	53	4,90 %	42	4,00 %	55	5,00 %	49	4,70 %	68	6,30 %
Keski-Pohjanmaa	6	1,30 %	9	2,00 %	12	2,80 %	12	2,80 %	1	0,20 %	6	1,40 %
Pohjois-Pohjanmaa	35	1,40 %	38	1,50 %	53	2,10 %	37	1,50 %	49	2,00 %	36	1,40 %
Kainuu	24	4,60 %	25	4,60 %	29	6,30 %	21	5,10 %	17	3,90 %	20	4,40 %
Lappi	17	1,70 %	27	3,00 %	43	4,50 %	20	2,30 %	17	1,80 %	23	2,50 %
Ahvenanmaa	3	2,00 %	4	2,40 %	2	1,40 %	1	0,60 %	9	5,90 %	5	3,40 %
Yhteensä	1 079	3,20 %	1 236	3,80 %	1 320	4,10 %	1 379	4,30 %	1 452	4,60 %	1 562	4,90 %

Mitkä ovat mielestäsi suurimpia hidasteita lukion kansainvälistymiselle?

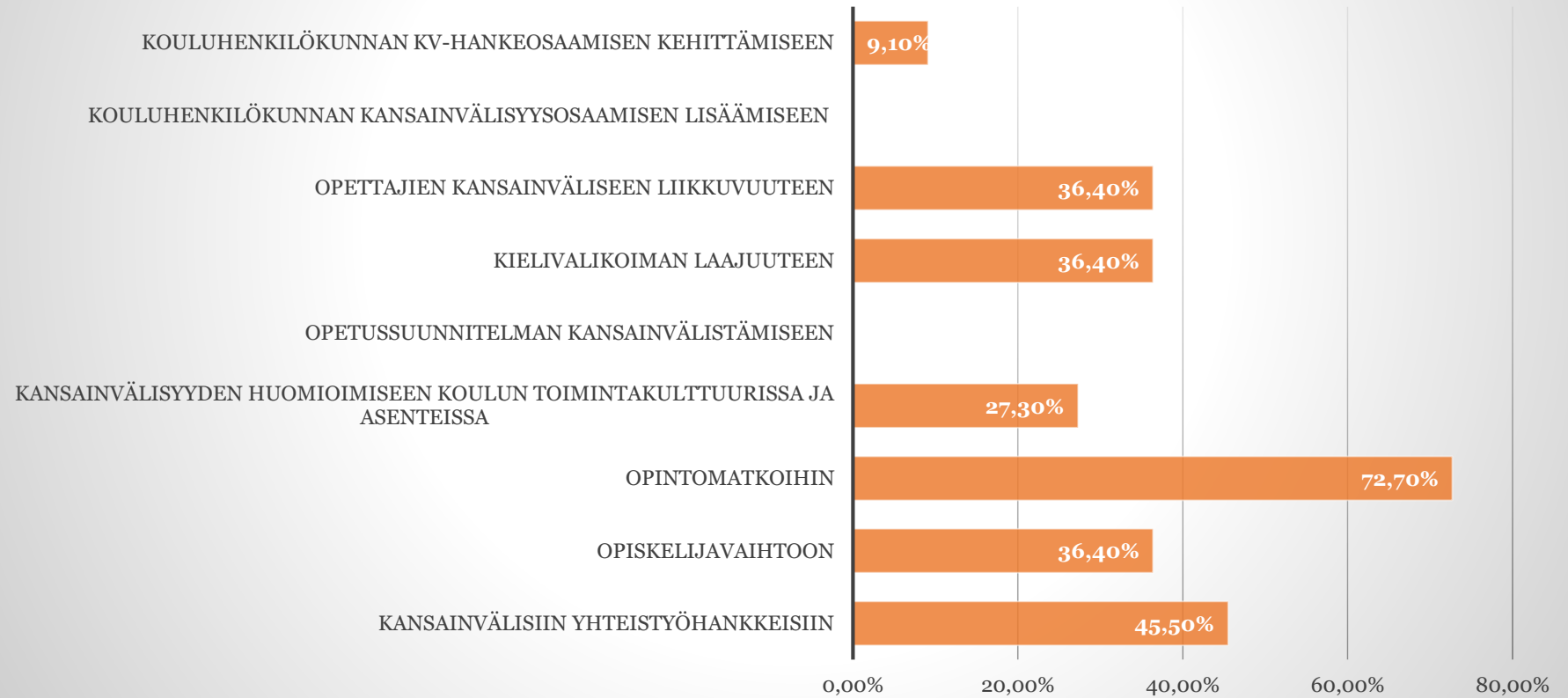

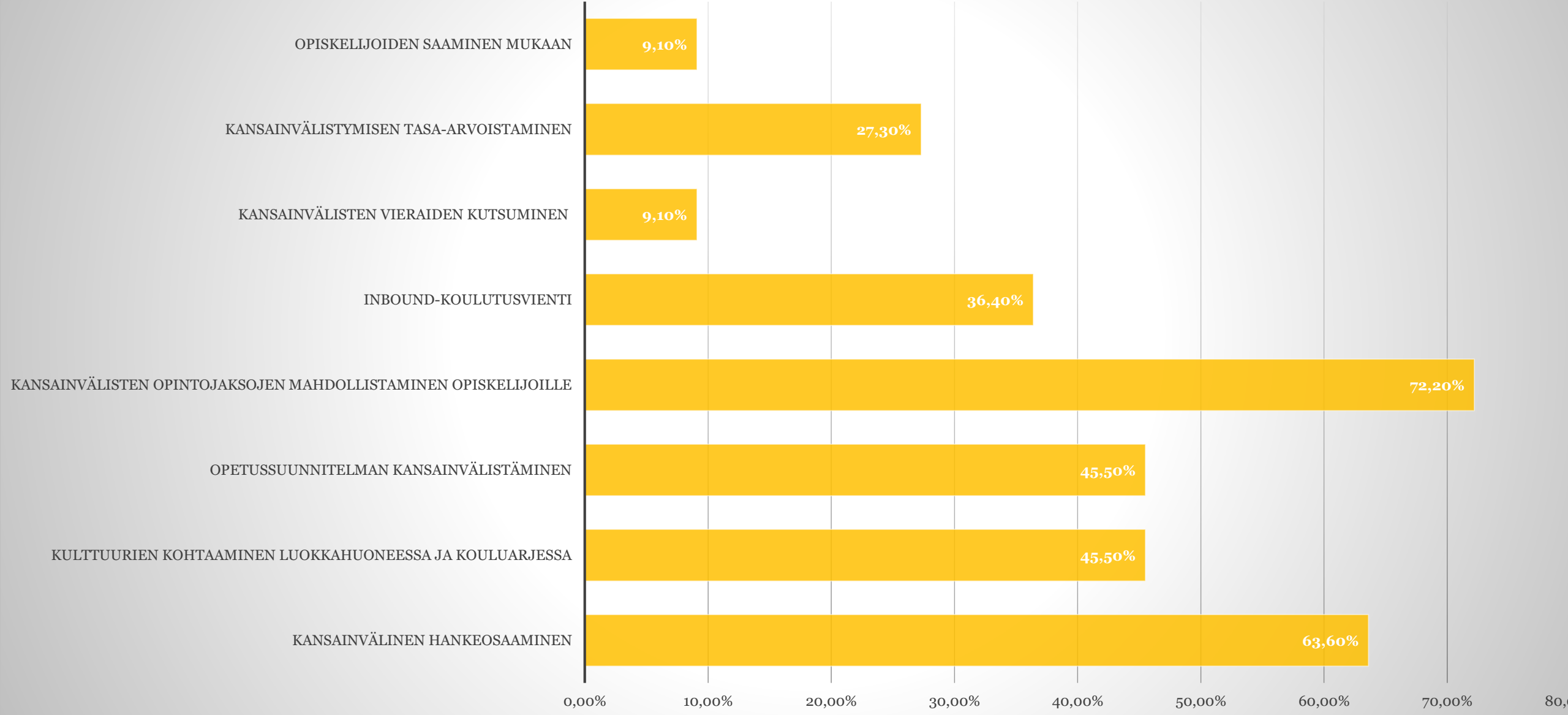
NEST

Mihin kansainvälistymisen muotoihin lukio(i)ssasi on erityisesti panostettu?

Millaisissa kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä kaipaisit koulun ulkopuolista tukea ja osaamista?

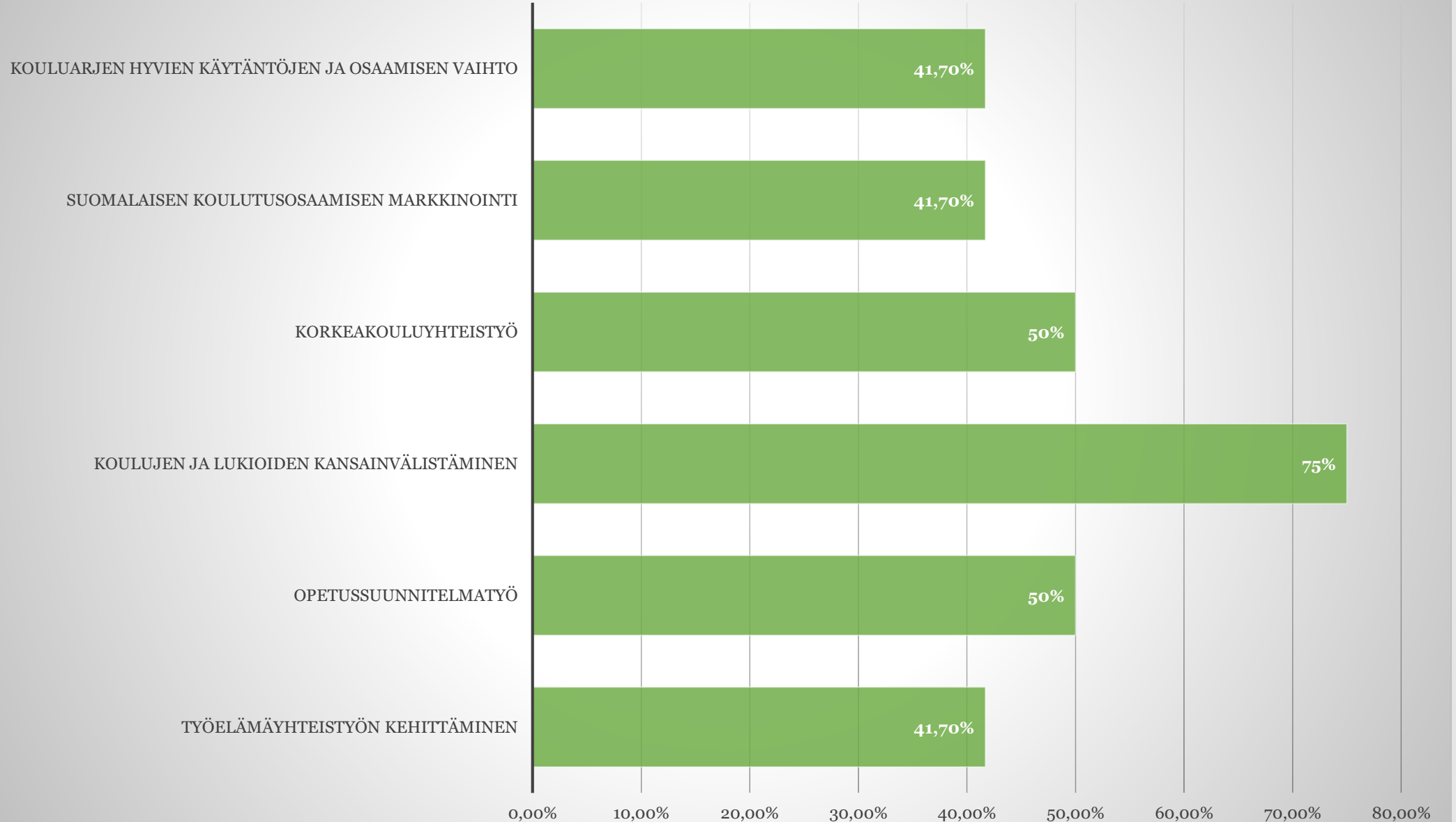

NEST

Millä osa-alueilla koet yhteistyön muiden alueen toimijoiden kanssa tärkeäksi?

Top-3 partnerit

...kotimaiseen yhteistyöhön (kansainvälisyyden edistämiseksi)

- 1. elinkeinoelämä ja yritykset
- 2. Muut lukiot
- 3. Suomalaiset korkeakoulut

...KV-yhteistyöhön

- 1. Muut lukiot / oppilaitokset
- 2. Korkeakoulut
- 3. Kansainväliset järjestöt

Koillis-Savon nuoret tapahtuman tuottajina Leader-hanke 2016-2017

- <https://www.facebook.com/koillissavonnuorettapahtumantuottajina/>
- Tavoitteena on kehittää nuorten laaja-alaista osaamista liittyen yrittäjyyteen ja työelämätietouteen omassa elinympäristössään Koillis-Savossa. Lisäksi tuetaan nuoria aktiivisen toiminnan aloittamisessa ja ylläpitämisessä Nilsiässä, Juankoskella, Kaavilla, Tuusniemellä ja Rautavaaralla. Hankkeen tarkoitus on edistää nuorten osallisuutta, vastuullisuutta ja yhdessä tekemisen taitoja myös muiden kuntien sekä yrityselämän kanssa.
- Kaksivuotisen rahoituksen ja kokeilujen avulla kurssia on kehitetty vastaamaan lukiokurssia ja näin ollen jatkossa kurssia tarjotaan uuden opetussuunnitelman mukaisena lukiokurssina (teemaopinnot).

Nordplus Junior STEM and Worklife

- <https://sway.com/MMtG19vVwFjjXztw?ref=Link>
- Nordplus Junior 2017-2019 -hanke
- Mukana Suomi, Tanska ja Liettua
- Suomesta mukana koordinaattorikoulu Pielaveden lukio sekä partnerina Tohmajärven lukio
- Tavoitteena korostaa LUMA-osaamisen merkitystä tulevaisuuden työelämässä konkreettisten esimerkkien ja yritysysteistyön kautta

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Itäsuomalalaisten pienten lukioiden kansainvälisyysosaamisen kehittäminen

- Parannetaan kotikansainvälistymisen edellytyksiä
- Tuodaan kansainvälistymismahdollisuudet saavutettavammiksi
- Aktivoidaan työelämärajapintaa

ELI

- Kehitetään palvelukokonaisuuksia (mm. kv-tutorkoulutusta, opet vaihtoon- kokeiluja, lukio-TETin kehittämistä) ja tuodaan lisäkäsipareja kansainvälisen toiminnan ja työelämäyhteistyön kehittämiseen
- Vastataan uuden lukiolain (hallituksen esitys) asettamiin tavoitteisiin tasa-arvoisen kansainvälisyysosaamisen ja työelämäyhteistyön toteutumisesta

Atlantis

EU-ohjelmakartta 2007-2013 ja Suomi

Fiscalis 2013 &
Customs 2013
(481 M€)

Culture 2007-
2013 (400 M€)

Marco Polo
2007-2013
(400 M€)

Alue- ja rakennepolitiikka
(EAKR, ESR, koheesiorahasto)
350 Mrd€ (36 %)

**Manner-Suomen
maaseudun
kehittämishjelma**
(ml. Leader)

Tempus IV

CIP (3,6 Mrd€,
EIP, ICT-PSP, IEE)

Euroopan alueellinen yhteistyö
1. Rajat ylittävä yhteistyö (Pohjoinen,
Botnia-Atlantica, Keskinen Itämeri)
2. Valtioiden välinen yhteistyö
(Itämeri, Pohjoinen Periferia)
3. Alueiden välinen yhteistyö
(Interreg IVC, Interact II, Urbact II)

**Ahvenanmaan
maaseudun
kehittämishjelma**

Europe for
citizens
(215 M€)

**Euroopan
kalatalousrahasto**

Youth in
Action

ICI

Alfa

**Fundamental
Rights and Justice**
(542,9 M€, mm.
Daphne II)

Aluepolitiikan tot.välineet:
JASPERS, JEREMIE, JESSICA

Progress (700 M€)

Trade (11,4)

TEN (16,3 Mrd€,
TEN-T, TEN-E, eTEN)

FP 7 (54 Mrd€,
Cooperation,
Ideas, People,
Capasities,
EURATOM, JRC)

Erasmus
Mundus

Media 2007 (755 M€)

SOLID (4 Mrd€)

ENPI (87,6 M€,
Karelia, South-
East Finland-
Russia,
Kolartic)

IPA (11,5
Mrd€)

Life+
(2,143
Mrd€)

Safer Internet (55 M€)

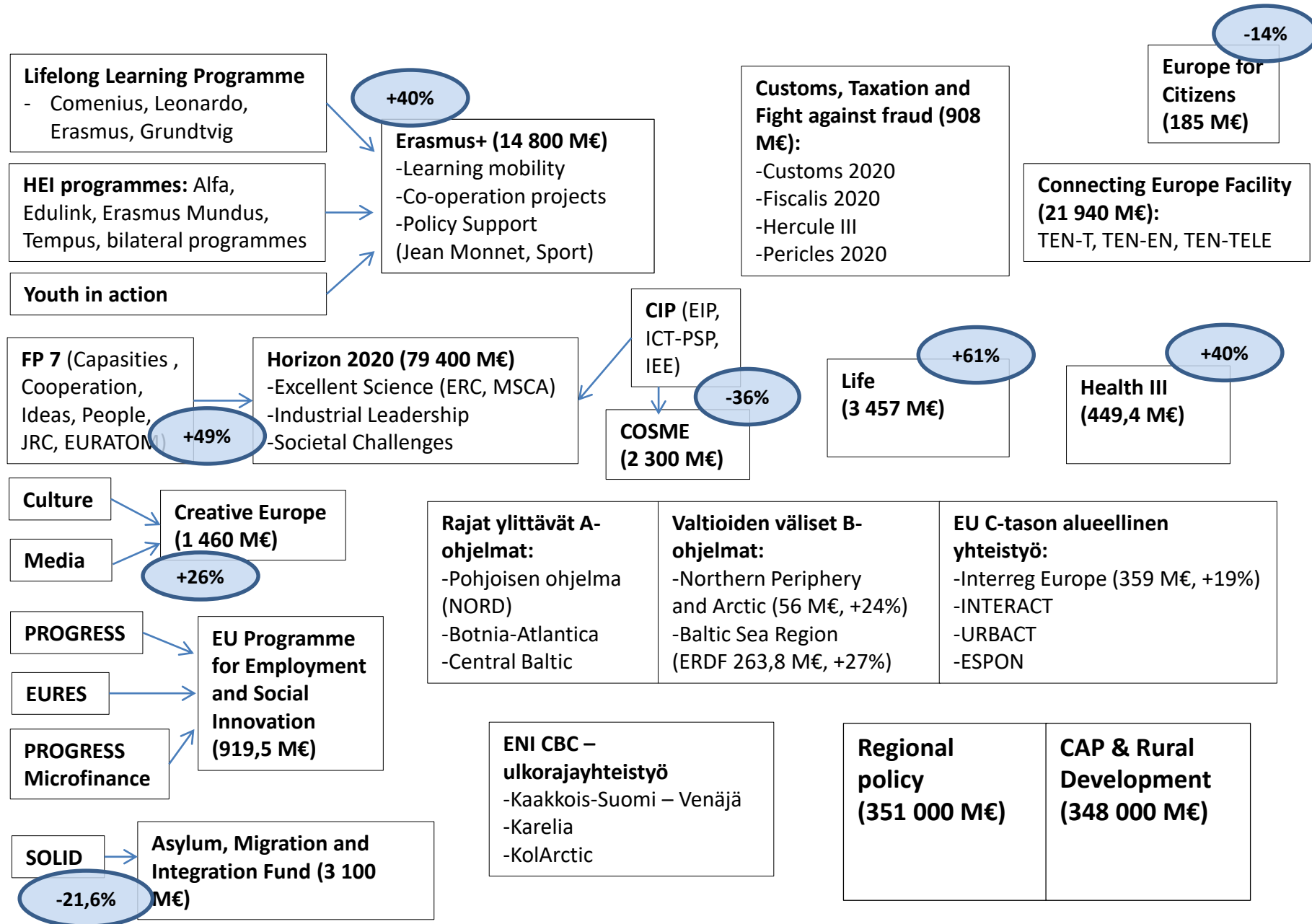
**Civil Protection
Financial Instrument**
(189,8 M€)

**EU health
Programme**
(321,5 M€)

**Security and
safeguarding
liberties** (745
M€, CIPS & ISEC)

**Lifelong Learning
Programme**
(~7 mrd€, Comenius,
Leonardo da Vinci,
Erasmus, Grundtvig,
Transversal programme,
Jean Monnet)

EU-ohjelmakartan muutokset 2007-13 -> 2014-2020

EU-rahoituksen tulevaisuus 2021-

- Brexit maaliskuussa 2019 muuttaa unionin rahoitusrakennetta merkittävästi. Unionin ja Iso-Britannian keskinäinen yhteistyö tulevaisuudessa tarkentuu tulevan vuoden aikana.
- 2021 alkaen EU:lla on edessä lukuisia haasteita, kuten globalisaatio, uusien teknologioiden vaikutukset yhteiskuntaan ja työllisyyteen, turvallisuuskysymykset ja populismin nousu.
- Koulutuksella tulee olemaan EU:n tulevaisuudessakin merkittävässä rooli

EU-rahoituksen tulevaisuus 2021-

Euroopan komission 1.3.2017 esittelemässä valkoisessa kirjassa EU:n kehitykselle linjataan **5 skenaariota**:

- 1) Ei suuria muutoksia, jatketaan entiseen malliin**
- 2) Keskitytään sisämarkkinoiden kehittämiseen**
- 3) EU27 nykyisellään ja halukkaimmat syventävät yhteistyötä**
- 4) EU27 syventää yhteistyötä ydinaloilla ja vähentää sitä vähemmän merkityksellisillä aloilla**
- 5) EU27 lisää keskinäistä yhteistyötään merkittävästi**

Kuopion taidelukio Lumit: Creativity in Technology

Erasmus+ KA219

- <https://www.youtube.com/watch?v=PCAbgs4Zbc0>
- Hankkeen tavoitteena on yhdistää luovuutta (säveltäminen, sanoittaminen, sovittaminen, biisien toteutus ja esittäminen, tanssikoreografioiden suunnittelu ja toteutus, lavatekniikka) sekä teknologiaa (robotiikka, ohjelmointi)
- Hankkeen toteutusaika on 1.9.2017 -30.6.2019

Ryhmäkeskustelu: Oman koulusi kansainvälistyminen

1) Näkyykö kansainvälisyys koulusi arjessa?

- Jos näkyy, miten?
- Jos ei näy, mitä syitä siihen on?

2) Miksi kansainvälisyyttä täytyy mielestäsi edistää koulussanne? Ketkä hyötyvät koulusi kansainvälistymisestä?

3) Mitä ongelmia kohtaatte koulusi kansainvälistymisessä?

4) Mitä keinoja kansainvälistymisen edistämiseen on nimenomaan pienissä lukioissa?

Tarvelähtöinen hankesuunnittelu

1. Hankkeen määrittelyvaihe

- Ongelma- ja sidosryhmäanalyysien laatiminen
- Hankkeen elinkaaren määrittely (PCM-malli)
- Rahoitusohjelman ja rahoittajan tahtotilan analyysi sekä hankeidean ankkurointi niiden mukaisesti

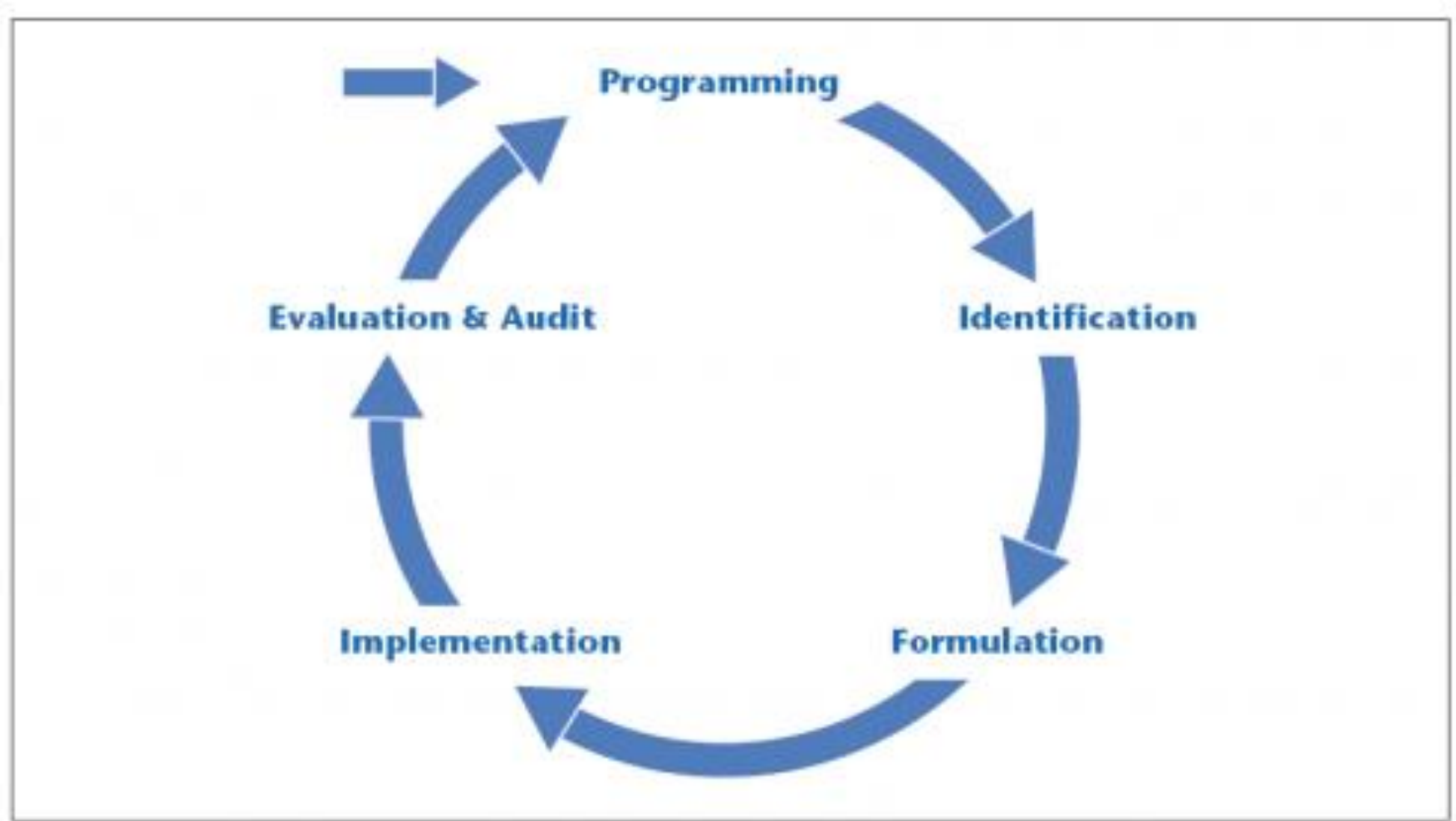
2. Hankeen suunnitteluvaihe

- Tavoiteanalyysi: Hankkeen tarve perustana, jonka pohjalta määritellään tavoitteet, toimenpiteet, tulokset ja tuotokset
- Strategian valinta ja muutoksen mittareiden määrittely (Ex ante – Ex nunc – Ex post -arviointi)
- Suunnitelma tulosten ja tuotosten hyödyntämiseen ja levittämiseen (avainroolissa rahoituskaudella 2014-2020!) sekä riskienhallinta osana hankesuunnitelmaa
- Realistinen budjetointi ja kustannusluokkien haltuunotto: Arvioitsijat ja rahoittaja eivät pääsääntöisesti ”korjaa” ts. lisää hankebudjettiin hakijan unohtamia mahdollisia kustannusluokkia
- Keskeistä hankesuunnittelussa on, että hankepartnerit tosiasiallisesti laativat hankesuunnitelman yhdessä sekä omien (yhteisten) tavoitteidensa ja vahvuuksiensa mukaisesti. Arvioitsijat näkevät, mikäli yksi konsortion jäsen on laatinut hakemuksen ja muut partnerit ovat vapaamatkustajia.

Project Cycle Management

- PCM on projektin elinkaaren hallintamenetelmä, mikä kehitettiin alun perin standardisoimaan projektin johtamisen eri vaiheita
- PCM kattaa koko projektin elinkaaren: projekti-idea, suunnitelman laatiminen, projektin toteutus, projektin päättäminen, tulosten levittäminen ja hyödyntäminen projektin jälkeen
- Kansainväliset järjestöt (EU, YK) soveltavat ja suosittelevat PCM-mallin hyödyntämistä hanketoiminnassa: Euroopan komissio otti mallin käyttöön vuonna 1992
- PCM-mallissa on viisi vaihetta: 1) Programming (Ohjelmatyö); 2) Identification (Määrittely); 3) Formulation (Suunnittelu); 4) Implementation (Toteutus); 5) Evaluation&Audit (Arviointi)

Project Cycle Management: PCM-kaavio

Lähde: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/aidco/index.php/Project_cycle_management

Logical Framework Approach

- Logical Framework Approach (LFA) tai lyhyemmin LogFrame on hankesuunnittelun, -johtamisen ja -arvioinnin menetelmä, mikä tukee toteuttavia organisaatioita haasteellisten, erityisesti kansainvälisten hankkeiden toteuttamisessa. LFA auttaa organisaatioita kehittämään hankesuunnittelua ongelmalähtöisestä ajattelusta konkreettisten ja realististen tavoitteiden määrittelyyn.
- Menetelmän perusta on LFA-matriisi, mikä laaditaan hankesuunnittelun alkuvaiheessa ja jota tarkastellaan säännöllisin väliajoin hankkeen toteutuksen aikana.
- LFA-matriisilla voidaan esittää hankkeen kokonaisuus tarpeesta tuotoksiin ja vaikuttavuuteen yhdellä sivulla
- EU suosittelee ja joissakin ohjelmissa jopa vaatii LFA-matriisin laatimista jo osana rahoittajalle laadittavaa hankesuunnitelmaa
- Leon J. Rosenberg loi LGA:n United States Agency for International Developmentin (USAID) pyynnöstä 1969 ja malli levisi pian sen jälkeen lukuisten monikansallisten rahoittajaorganisaatioiden käyttöön

LFA-matriisi

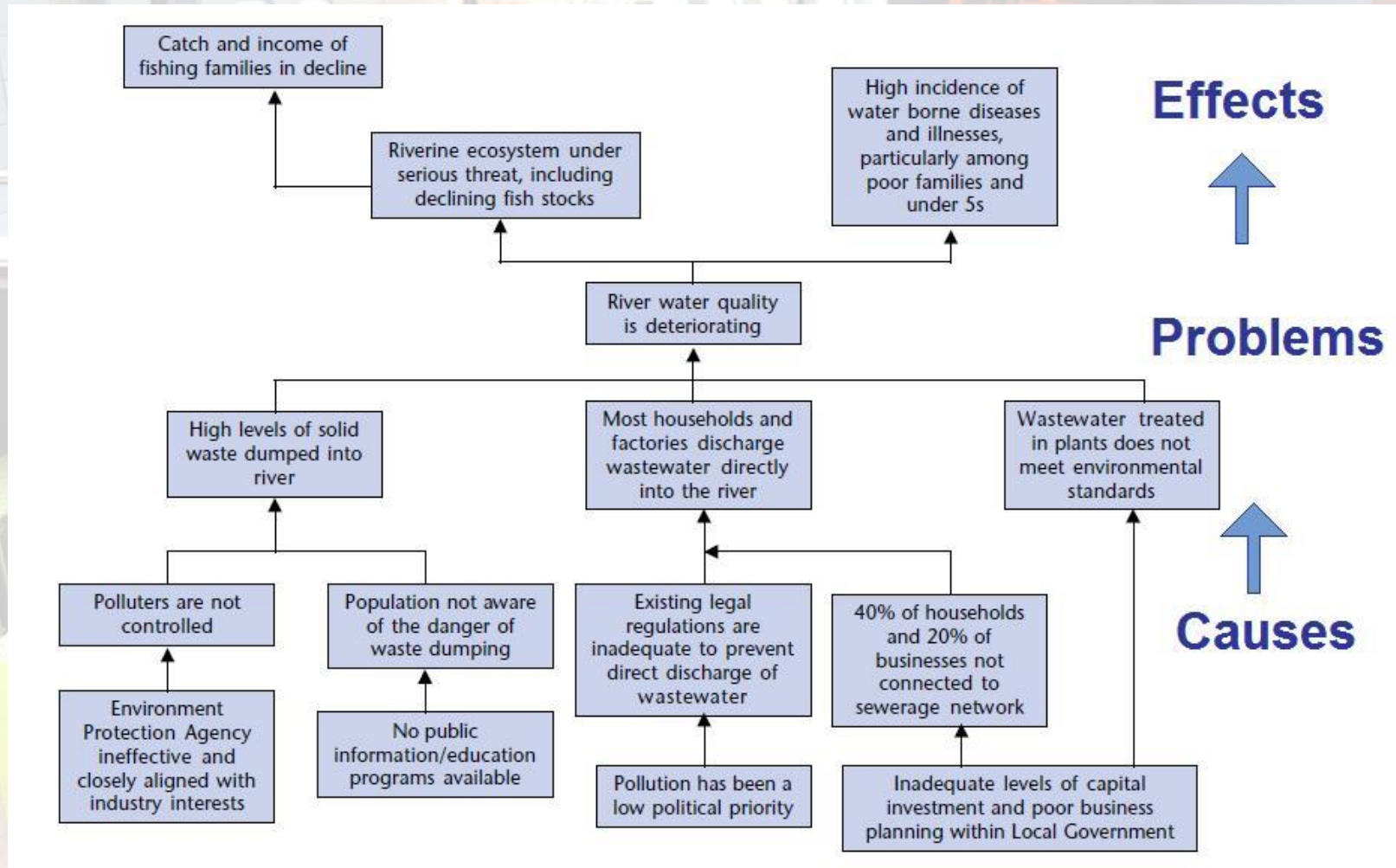
LOGICAL FRAMEWORK FOR THE ACTION				
	Intervention logic	Objectively verifiable indicators of achievement	Sources and means of verification	Assumptions
Overall objectives	<i>What are the overall broader objectives to which the action will contribute?</i>	<i>What are the key indicators related to the overall objectives?</i>	<i>What are the sources of information for these indicators?</i>	
Specific objective	<i>What specific objective is the action intended to achieve to contribute to the overall objectives?</i>	<i>Which indicators clearly show that the objective of the action has been achieved?</i>	<i>What are the sources of information that exist or can be collected? What are the methods required to get this information?</i>	<i>Which factors and conditions outside the Beneficiary's responsibility are necessary to achieve that objective? (external conditions) Which risks should be taken into consideration?</i>
Expected results	<i>The results are the outputs envisaged to achieve the specific objective. What are the expected results? (enumerate them)</i>	<i>What are the indicators to measure whether and to what extent the action achieves the expected results?</i>	<i>What are the sources of information for these indicators?</i>	<i>What external conditions must be met to obtain the expected results on schedule?</i>
Activities	<i>What are the key activities to be carried out and in what sequence in order to produce the expected results? (group the activities by result)</i>	Means: <i>What are the means required to implement these activities, e.g. personnel, equipment, training, studies, supplies, operational facilities, etc.</i>	<i>What are the sources of information about action progress?</i> Costs <i>What are the action costs? How are they classified? (break down in the Budget for the Action)</i>	<i>What pre-conditions are required before the action starts? What conditions outside the Beneficiary's direct control have to be met for the implementation of the planned activities?</i>

Lähde: <https://www.fundsforngos.org/free-resources-for-ngos/how-to-write-logical-framework-analysis-lfa-in-grant-proposals-a-simple-guide-for-ngos-1/>

Ongelmapuuanalyysi (Problem Tree Analysis)

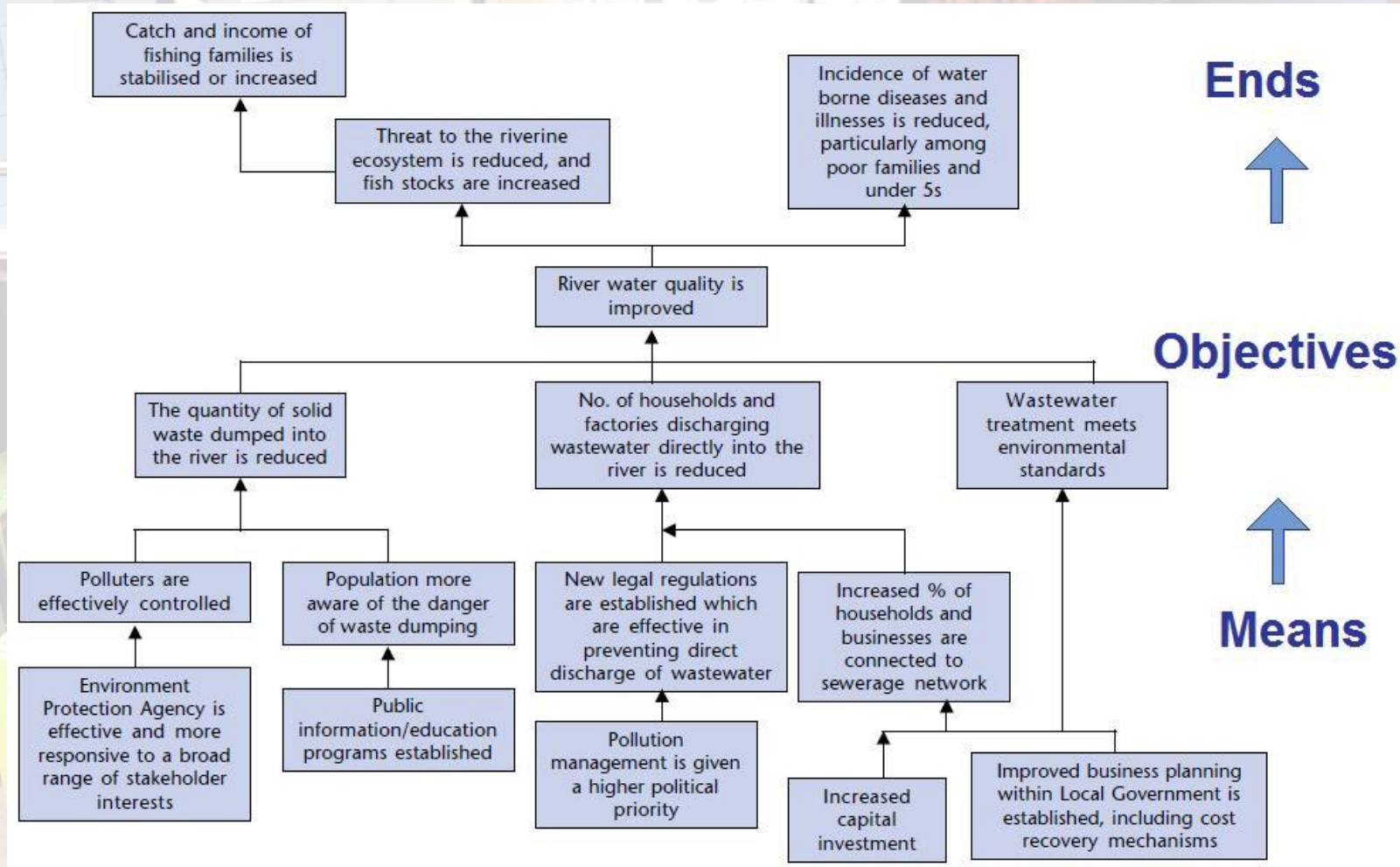
- Ongelmapuuanalyysi on visuaalinen menetelmä projektien suunnitteluun, jonka avulla laaditaan yleiskuva yksilöidystä ongelmasta tai tarpeesta sekä sen syistä ja vaikutuksista
- Ongelmapuussa identifioidaan ei-toivottuun nykytilaan johtavat syy-seuraussuhteet
- Ongelmapuu esittää asioiden objektiivisen nykytilan eikä keskity menneisyyden tai tulevaisuuden ilmiöiden tarkasteluun
- Ongelmapuu voidaan tarvittaessa jakaa helpommin käsiteltäviin pienempiin palasiin, osaongelmiin ja -seurauksiin
- Ongelmapuu voidaan kääntää ratkaisupuuksi, jossa määritellään negatiivisen tilanteen sijaan positiiviset tilannekuva sisältäen siihen johtaneet keinot sekä lopputulos ja vaikuttavuus

Ongelmapuu - Esimerkki

Lähde: <http://www.sswm.info/content/problem-tree-analysis>

Ratkaisupuu - Esimerkki

Lähde: <http://www.sswm.info/content/problem-tree-analysis>

Vaikuttavuuden kuvaaminen hankkeessa

- Hankkeiden vaikuttavuus (Impact) on EU-ohjelmissa noussut erääksi merkittävistä hankkeiden arviointikriteereistä kaudella 2014-2020
- Laadukkaissa hankesuunnitelmissa on tulosten ja tuotosten lisäksi pystyttävä määrittelemään hankkeen lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikuttavuus sekä siitä johtuvat kerrannaisvaikutukset mikro- ja makrotasolla (yksilö, organisaatio tai yhteisö sekä alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen taso)
- Visuaalinen keino vaikuttavuuden kuvaamiseen on ns. vaikuttavuuspuu (Tykkyläinen & Honkasalo)
- Vaikuttavuuden voi kuvata puun lisäksi vaikuttavuusketjuna, jossa vaikutus/vaikuttavuus on seuraus ketjussa panos (input) – tuotos (output) – tulos (outcome)

Vaikuttavuuspuu (Saila Tykkyläinen ja Antti Honkasalo)

The diagram illustrates the 'Vaikuttavuuspuu' (Impact Tree) model, structured into five main horizontal layers from top to bottom:

- Kerrannaisvaikutukset (LEHVÄSTÖ: VAIKUTUKSET):** This top layer represents the canopy of the tree, divided into three levels of impact:
 - Kerrannaisvaikutukset:** The highest level, represented by the top canopy.
 - Yksilötason muutokset:** The middle level, represented by the middle canopy.
 - LEHVÄSTÖ: VAIKUTUKSET:** The bottom level of the canopy, representing the leaves.
- RUNKO: PALVELULUPAUS:** The trunk of the tree, representing the core service promise.
- JUURITEKIJÄT: MIHIN VAIKUTETTAVA:** The roots of the tree, representing the factors that lead to the impact.
- RAVINTEET: TOIMENPITEET:** The nutrients/soil, representing the actions and measures that support the tree.

The diagram also includes several key questions and concepts:

- KUNTA, SEKTORI, VALTIO, TYÖ, PERHE, YHTEISÖ, YKSILÖ:** These are the main actors or sectors involved in the impact process.
- Tiedetäänkö eurot? Miten todennetaan? Onko tutkimustietoa?:** These are key questions related to the impact process.
- KENELLE, MITÄ, KUINKA PALJON?:** This is the central question of the trunk, representing the core service promise.
- Mitä? Kenelle? Kuka tekee? Sitten? Ensimmäinen:** These are the root factors that lead to the impact.

Copyright Saila Tykkyläinen, Antti Honkasalo

Lähde: <https://plus.google.com/114246188801327800530>

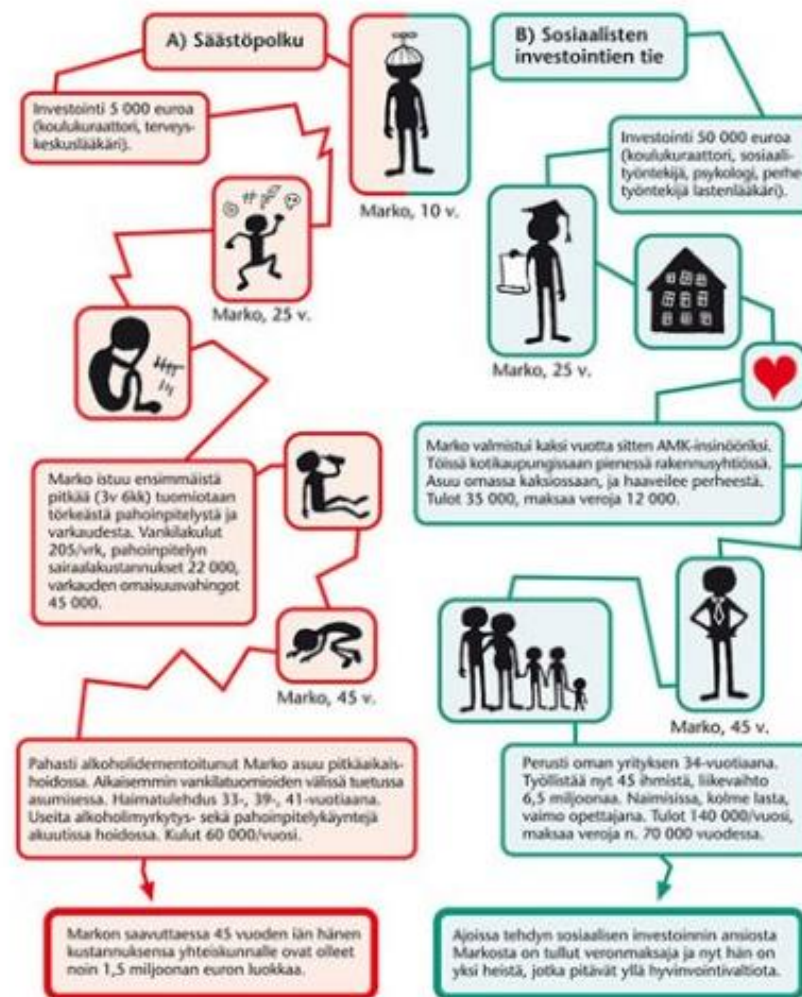
Vaikuttavuustarina

Hankkeen vaikuttavuuden
voi esittää myös tarinallisesti

Lähde: Talentia

Kivenheittäjän tie

Markon keskittymishäiriö on vienyt koulun alamäkeen.
Viime viikolla Marko heitti kiven kauppakeskuksen ikkunaan.

Sosiaalinen investointi säästää.

Kiitos! Otathan yhteyttä NEST-tiimiin...

- Hankesuunnittelija Laura Mäki (Joensuu), 044 718 4540
- Hankekoordinaattori Maarit Niskanen (Kuopio), 044 718 4063
- Hankesuunnittelija Juha Kaunismäki (Savonlinna), 044 718 4535
- www.nestcentre.com
- etunimi.sukunimi@kuopio.fi

